

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Eiőfizetési árak: Egész évre 11500 K.
Félévre 5800 K. Negyedévre 3000 K.
Egyes szám ára ... 300 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 50. szám.

Vasárnap, december 16.

Szeressük a fákat!

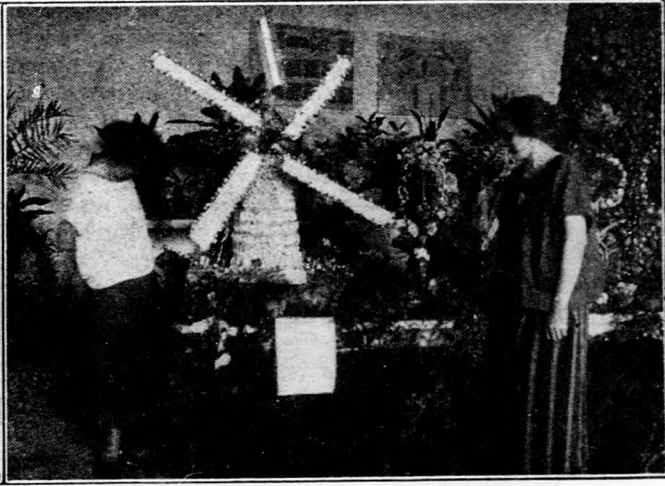
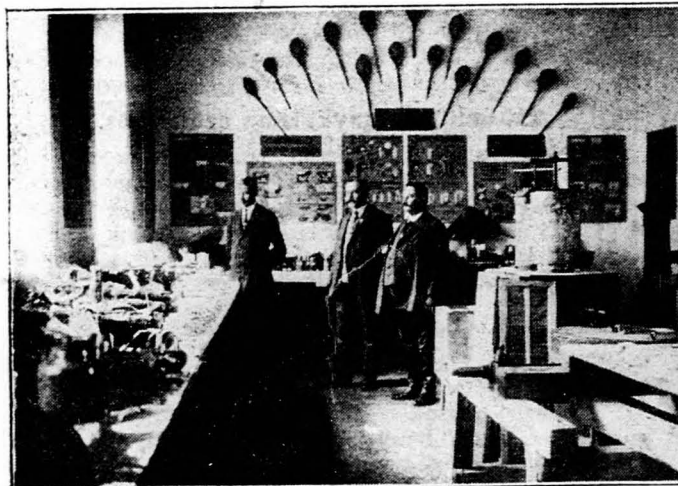
A nemzetgyűlés ez év folyamán tudvalevően törvényt hozott a kötelező fásításokról, most pedig a földreformnovella egy rendezése kimondja, hogy a birtokrendező eljárás alatt levő földeken az élőfát nem szabad kivágni. Felesleges talán rámutatni a favédelemről és a faszaporításról való gondoskodás szükségszerűségére, hiszen Csonka-Magyarország erdőségének 82°/o-át elvesztette s a hiányzó fa pótlása egyik legnagyobb országos feladat.

Sajnos, a magyarok s kiváltképen pedig a kunságiak nem nagyon szeretik a fákat. Nem úgy, mint például az olasz, aki mindent fával — még pedig hasznos fával — dugdos tele.

Nálunk ugyancsak elérne a fa, különösen a közutakon, még inkább a birtokszegélyeken. Több vidékünkön utak is, a birtokhatárvonalak is majdnem teljesen meztelenek. Határkövek, sőt kőrakások és betűzdelte karók jelzik akárhányszor, hogy Jókendvű

Csillagos Mátyás százötven holdas parcellája itt végződik. Az ilyen határjelzésből örökös per-patvar támad, mert a köveket vagy karókat ide-oda lehet tologatni s emellett igen jelentékeny föld-sávok maradnak teljesen kihasználatlanul. Mennyivel más lenne, ha a gazda karók helyett fákat ültetne a földje szélébe és pedig lehetőleg gyümölcsfákat! A számottevő munkába nem kerülő gyümölcsstermés révén a gazda igen tekintélyes mellékjövedelemre tenne szert. De nagyobb mennyiségű fánál a leszáradó gallyak és a tavaszi nyesés, megbetegedett törzsek stb. legtöbb esetben kiadnák a tüzelőfaszükségletet is. Különleges fákról (dió, meggy, cseresznye stb.) pedig ne is beszéljünk, hiszen manapság egy erősebb diófatorzs egy egész vagyont képvisel!

Ujabbán tapasztaljuk, hogy a közutak szegélyezésénél mindinkább a gyümölcsfákat kezdik felhasználni. Folytatni és terjeszteni kell ezt a dicséretes munkát. Egyúttal azonban bele kell nevelni a köztudatba, hogy ezek az útszéli fák a

Képek a Falu Országos Földműves Szövetség törökszentmiklósi kiállításáról.

Balról: Mezőgazdasági és méhészeti csoport. — Jobbról: Kertészet.

közvagyon tárgyai, melyeket minden tisztességes ember kimélni és védeni köteles.

Pomáztól—Kalászig ezer és ezer fa kell a szegélyezésre, de gyümölcséréskor az arra járó éhes vándorok tíz fát se bírnak lekopasztani s a többin megosztozhat Pomáz és Kalász. Tehát nemcsak az ápolási költségeket téríti meg gazdagon az utat szegélyző gyümölcsfa, de tekintélyes hasznót is hajt.

San-Remóban egyes utakat oleanderrel szegélyeztek. Gyakorlati haszna ennek persze nincs, de már sok kilométerrel a város előtt megérzi az ember, hogy San-Remóhoz közeledik s mire odaér, az illatengerben megbódult idegen gondolkodás nélkül nyitja meg szívét és a tárcáját.

Mi nem szegélyezhetünk oleanderrel, de hacsak az igen jelentéktelen fáradságot nem sajnáljuk, a legkülönbözőbb gyümölcsfákkal annál inkább. De ha még ezt a kicsi munkát is sajnálnók, hát ültessünk eperfát a szegélyre. Azok beérik a jó Isten gondozásával is, táplálják selyemhernyóinkat, adnak gyümölcsöt, vagy ha úgy tetszik — pálinkát is.

Mindenképen dús osztaléka van annak, aki szíves szeretettel fordul a gyümölcsfák felé, lévén ők a leghálásabb teremtményei az Úrnak, akik még a rosszat is jóval fizetik vissza.

Budapest, december 15.

Lucaszék. A Lucaszéket sok faluban ismerik. Gyermeteg néphagyomány ez a Lucaszék, mely bizonyára még a középkorból maradt ránk. Azt mondják felőle a jó öregek, hogy karácsony estéje előtt kilenc vagy tizenhárom nappal kell elkezdni a szék készítését. Minden nap kell valamit faragni rajta, hogy pontosan kész legyen karácsony bõjtjére. Mikor aztán éjjeli misére harangoznak, a Lucaszék készítője hóna alá veszi a széket, elviszi a közelbe, ahol a hívők a Megváltó születését dicsőítik, feláll rá s a székről meglátja a jövendőt. Ezt a naiv népszokást bátran nevezhetjük babonának is, amelynek semmi alapja nincs. Egészen másképp állunk a magyar nemzet Lucaszékével, amely ugyan csak abban hasonlít a népszokásbeli Lucaszékhez, hogy lassan, kitartóan készül, de viszont különbözik tőle, hogy ha készen lesz, arról csakugyan a nemzet jövőjébe lehet látni. A magyar kölcsön ez a mi nemzeti Lucaszékünk, melyet kitünő miniszterelnökünk és munkatársai fáradságos kitartással és féltő gondallal készítenek már kilenc hónap óta, hogy végre kivezessék vele a nemzetet a papirpénz veszedelmes áradatából. Nehéz munka ez, mert külső irigyeink is minduntalan össze akarják törni a félig elkészült széket, de itt benn is vannak ittas legények, akik ostobaságból, vagy duhajságból fejszével akarják szétdarabolni. Reméljük, hogy a magyar népnek helyén lesz továbbra is az esze és nem hallgat azokra, akik a nehezen készülő művet lelkiismeretlenségből meg akarják semmisíteni s végül is sikerül Bethlen István munkája.

Ti vagytok meghiva egy sarjadék népet megmenteni. Merjetez tehát nagyok lenni, hogy egy szebb jövőnek lehessetek urai! Széchenyi-

A sakterkés. Egy dobutcai baromfikereskedő, aki Löbl névre hallgat, a vád szerint verekedés közben sakterkessel ölt meg egy magyar katonát. A kóser hőst letartóztatták és verekedő hűtsorsosaival együtt a börtönben várja most a magyar bíró lesújtó ítéletét. Egy pillanatra se gondolhat senki arra, hogy Magyarországon szigorú megtorlás nélkül marad a sakterolás, mikor annak ember, de különösen magyar katona az áldozata. A harcias saktert nem menti még az a körülmény sem, hogy a meggyilkolt katona bajtársaival együtt ittas hangulatban volt. Más módon is kitérhetett volna előlük, nem kellett volna sakterkessel «harcolni» mindjárt a dobutcai fronton. Minden részvétünk a szegény katonával s vessenek magukra a sakterkésesek, ha ilyen fölháborító esetek élesztik az antiszemizmust. De nem volna okos dolog, ha amiatt, hogy gonosztevő dobutcaiak miatt oly érzékeny kárt szenvedtünk, most a mi ifjúságunk hegyibe még önmagának okozzon kárt. Mert az, hogy az egyetemen megszűnnék a tanulás és verekedések ütnének tanyát, nem a bűnös utonállókna ártana, hanem megint csak a magyarságnak. A mi fiatalágunk nem tanulna s elvesztené a tanévét. Ez pedig nagy nemzeti veszteség lenne. Értjük a fiatalág fölháborodását, de ne essünk mindig abba a hibába, hogy mások bűnéért is magunkon állunk bosszút. Az igazságszolgáltatást bizzuk az igazságos magyar bíróságra, erősítsük a magyar államhatalmat s erősítsük fegyelmzett, okos munkával a saját fajunkat, hogy felülkerekedjünk gazdaságilag is az ellenünk acsarkodókra. Ez lesz a nemes bosszú és igazi győzelem.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Kállay Tibor pénzügyminiszter, Walkó Lajos kereskedelemügyi miniszter, Schandl Károly földművelésügyi államtitkár, Khuen-Héderváry Sándor gr. követségi tanácsos, továbbá Teleszky János és Popovics Sándor a Népszövetség pénzügyi bizottságának londoni tanácskozásáról visszaérkeztek. Kállay Tibor pénzügyminiszter nyilatkozatában kijelentette, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága a magyar kölcsönre vonatkozólag csak azokat a javaslatokat dolgozta ki, amelyeket a Népszövetség tanácsa elé óhajt terjeszteni. A végleges tervet e jelentés alapján a Népszövetség tanácsában fogják megállapítani Magyarország képviselőinek részvételével. Az így megállapított tervezethez azután még a jövátéti bizottság hozzájárulása szükséges. A Népszövetség pénzügyi bizottságának a jelentése azt az időt, amely alatt a magyar költségvetést egyensúlyba kell hozni, két és fél évben javasolja megállapítani. A két és fél év alatt előálló hiányok fedezésére, a pénzügyi bizottság véleménye szerint, netto

250 millió aranykorona szükséges.

A Népszövetség kíváló szakferiai úgy ítélik meg helyzetünket, hogy a pénzérték állandósulása fizetőképességünket és fogyasztóképességünket gyorsabban fogja emelni. Magyarországon mellőzhető lesz külföldi államok kezessége a kölcsön felvételénél. A Népszövetség pénzügyi bizottsága a maga jelentésében a már említett kölcsönön felül, későbbi időpontban

beruházási kölcsönök

lehetőségét is kilátásba vette, nevezetesen az állami üzemek beruházási céljaira.

A megtakarítások érdekében jelentékeny fokozására lesz szükség az állami bevételeknek és meghozott törvényeink ennek a szándéknak megfelelően lesznek végrehajthatók. A bankoprés működését még a kölcsön felvétele előtt egy előzetes belföldi kölcsön felvételével a legsürgősebben megszüntetjük. A parlamentnek kell majd a felhatalmazást a megállapítandó tervezet végrehajtására a kormánynak megadni.

A pénzügyminiszter a belső kölcsönnel kapcsolatban elterjedt riasztó hírekre megjegyezte, hogy

semmiféle erőszakos intézkedést nem óhajt tenni.

A nagyközönség részéről ennél fogva *semmiféle nyugtalan-ságra vagy izgatottságra nincsen ok* és különösen nincsen semmi értelme annak, hogy értékeiket biztonságba helyezni igyekezzenek különböző kalandos híreknek a hatása alatt.

A külföldi kölcsönt a nemzetgyűlésen is szóváltették: Egy interpellációra adott válaszában *Kállay Tibor* pénzügyminiszter előadta, hogy a pénzügyi újjáépítés megindítása csak akkor kezdődhetik meg, ha

felállítjuk a Jegybankot

és ezzel megszüntetjük a fedezetlen bankjegyek kibocsátását. Ugyanez volt a helyzet annakidején Ausztriában is. Áldozatokról nem is lehet beszélni, mert arról van szó, hogy *Magyarország rendbehozza államháztartását* és végre bevételekkel fedezze kiadását. Elvégre a mai helyzet nem tarthat örökké. *Semminemű erőszakos intézkedést,*

sem pénzlebélyegzést, sem a betétek lefoglalását nem tervezzük.

Ha a korona értéke állandósul, feloldhatjuk a kereskedelmeket az eddigi korlátozások alól és felszabadíthatjuk a gazdasági életet. Különösen örömmel várja ennek a bekövetkezését a *mezőgazdaság*. Mert ennek tekintetében a helyzet olyan, hogy míg az ipari cikkek nem egy vonatkozásban talán felül is haladják az európai nivót, a *mezőgazdasági termények árai átlag az európai nivón alul mozognak*. Ezek az árak elérik a maguk természetes nivóját és *biztosítva lesz a gazdák bevétele*, amelyhez nekik tényleg joguk van.

A mezőgazdasági érdekképviseltek küldöttsége *Bernáth István, Balogh Elemer* és mások vezetésével felkereste *Bethlen István* gróf miniszterelnököt és emlékiratot nyújtott át.

Az új Jegybank

felállításával kapcsolatban bejelentették, hogy a gazdátársadalom szervei az új Jegybank alapításában, valamint az alapszabályok és szervezeti szabályok megalkotásában részt óhajtanak venni. A küldöttség arra kérte a miniszterelnököt, hogy tekintettel Magyarország agrár jellegére, az új Jegybank alaptőkéje 51 százalékanak a jegyzését a *mezőgazdasági érdekképviseltek útján a gazdák közönségnek tartsan fenn*. Ezért kéri a kormányt, tegye lehetővé, hogy a szükséges aranyérték beszerzésére megfelelő szervezet útján mezőgazdasági terményeket szállíthassanak külföldre.

Az új Jegybank alapszabályaiban gondoskodjanak a kormány által elismert központok felügyelete alatt működő *hitel-, jogasztási és termelőszövetkezetek és azok központjai hitelnek a biztosításáról*. Az új Jegybank hosszú lejáratú *jelzálogkölcsönök nyújtásával* is foglalkozzék. Végül történelj gondoskodás arról, hogy az új Jegybank mezőgazdasági, termelési célokra hat havi váltókat is el fogadjon leszámításra.

Bethlen István gróf miniszterelnök válaszában kifejtette, hogy ezeket a törekveseket a legmelegebben pártolja.

A nemzetgyűlés immár két hete folytatja

a földreformnovella

tárgyalását és az általános vita befejezése még egyáltalában nem várható. A kisebbségi képviselők, főképen a szociáldemokraták elhatározták, hogy igen széles alapon *támadják intézkedést a földreformnovella ellen* és egymásúján iratkoznak fel szólásra. A kisczardapárt körében a kisebbségnek ezt a magatartását burkolt obsztrukciónak tekintik. *Rubinek István* nemzetgyűlési képviselő és társai ezért indítványt nyújtottak be *nyolcczárás ülések elrendelésére*.

+MEZŐGAZDASÁG+

Ha a föld sírni tudna...

Irla: Grábner Emil.

«A néma gyermeknek az anyja sem érti a baját», mondja a régi közmondás és *nema földnek sem érti meg sok gazda a baját*. A síró-rívó gyerekekkel még a hanyag anyja is törődik és az lenne a legjobb, ha a föld is sírni tudna.

Ha *sírni* vagy *ordítani* tudna a föld, mint az éhes gyerek, akkor hamarabb észrevenné a gazda azt, hogy *éhes*, vagyis *trágyázatlan*, hamarabb látná azt is, hogy *ápolni*, vagyis szántani, fogasolni stb. kell, *így* azonban a *nema föld* kényre-kedvre ki van szolgáltatva a gazdájának.

Ha a föld megszólalna és sírna vagy panaszkodnék afölött, hogy: *mi kell neki*, akkor *talán* észrevennék a baját, de *a föld nem gyermek, hanem éltető anyánk, aki néman túri a rossz gazdát, de halasan jutalmazza azt, aki nem zsarolja, hanem ápolja és gondozza őt*. Nem a földön múlik, ha a hanyag gazda rossz munkájára lepad az éltető anyai emlője, amiben a rossz gazda tönkre megy.

Bár hangja nincs, mégis beszél a föld annak, aki megérti azt. Érteni kell ezt a beszédet és közben próbákkal megkérdezni. A jó gazda tudja azt, hogy *mi kell a föld-jének*. Tudja azt, hogy *mikor kell trágyázni*, szántani a földet, jó vetésforgóval a kizsárolás ellen óvni, gondos talajmunkával ápolni és *erre a föld halás anyaként nagyobb természettel válaszol*.

Isten adománya a föld és aki azt megbecsüli, annak minél teljesebb fokban gondját viseli, azt nagyobb és biztosabb természettel jutalmazza. Mindenki tudja ezt és mégis kevesen bánnak a földjükkal *ennek megfelelően*.

Nagyobb gazdák könnyen mondhatják azt, hogy *«nekem elegendő az, ha a földem csak 6–8 mm. búzat terem, mert van elég földem, amiből megélehetek»*. Ez azonban nem helyes eljárás, mert *a föld nemcsak azé, akinek nevére az a telekőnyvben írva van, hanem az egész nemzeté*. Csonka hazánk területének bármelyik földdarabja az egész ország boldogulását mozdítja elő, ha jól terem, de *éppúgy a romlás csiráját táplálja, ha silány a termés*.

Gondoljak át ezt jól azok, akiknek olyan sok a föld-jük, hogy azon *hanyagul* gazdálkodva is jól megélenek, mert amint azt az utóbbi esztendő folyamán ismételt tapasztaltuk: *már a kisebbfokú termény- és állattarások esetén is nagyon nehéz a gazda sora és ha most nem végeznék befektetéseket, ha nem javítják a gazdálkodásukat, akkor a világpiac versenye folytán bekövetkező áresések súlyos helyzetbe hozzák őket*.

Ezt csak az erős, jól szervezett gazdaságok lesznek képesek úgy elviselni, hogy: *«a hét bő esztendő»* után a *törzsvagyonukhoz*, vagyis a földeladashoz *ne kelljen folyamodniok*.

Most még lehet a jövőre felkészülni azzal, hogy *a nagyobb termény- és állattarok jövedelmét a földbe fektetik*. Ez az a *tőke*, ami annak idején, ha bekövetkezik: *«a hét sovány esztendő»* a rossz árakban, erőt nyújt a *nagyobb termésekben* arra, hogy azt elviselhesük.

Ilyen gazdának összes felesleges jövedelmét *be kellene fektetnie a földjébe*, hogy az *minél többet teremjen*. Jó vetésforgóval okosan gazdálkodva, nemcsak kalászt és kukoricát, de takarmányt is olyan arányban kellene termelnie, hogy *minél több állatot tarthasson*, ennek révén minél jobban *trágyázhasson* és a földjét minél alaposabban *művelhesse*. Mert *évek munkája kell ahhoz, hogy a föld annyit teremjen, amennyit teremni képes és nemcsak annyit, amennyit a silány munka után az időjárás kénye-kedvétől függően magától ad*.

Ezért nem helyes az, ha a nagyobb gazdák elbázzák magukat és a mostani jövedelmi feleslegüket *nem a gazdálkodásuk megjavítására fordítják, mert ez az a tőke, ami a súlyos jövőben biztos kamatokhoz*.

Nősülne 28 éves jómegjelenésű vendéglős és mézárós, kinek jóforgalmú üzlete van. Fényképes és teljesen kielégítő választ kér a «Vasárnap» kiadóhivatalába «Valláskülömbőség nélkül» jellegre, pontos címmel.

A kisebb gazdák — különösen azok, akiket a föld-reform termőföldhez juttatott — nincsenek ilyen jó helyzetben. Ezeknek a mai árnál még az igásállat vásárlása is súlyos nehézségeket okoz, annál inkább a haszonállatok (tehén, hizó) beállítása.

Amde, ha valahol, úgy itt áll a magyar közmondás: «ha rövid a kardod, toldd meg egy lépéssel». A gazdasági háborúban úgy értjük ezt, hogy: ésszel, vagyis szaktudással, okos és komoly munkával, a mai világban különösen fontos: kereskedői szellemmel, vagyis az «olcsón venni, jól eladni» elvének józan alkalmazásával ezek a gazdáink is teljes sikerrel boldogulhatnak.

Ezek az igazi kisgazdák. Ezek ereje, értelme és életrevalósága a jövőben nemzetünk boldogulásának egyik főtenyezője lehet, mert ők kapják a kiosztott földet és bárha egyre-egyre kevés jut, mégis az ő kezükre jut az ország földjének nagyon jelentékeny része. Abból a kis földből, ami a szétosztás folytán egy kézre jut, nagyobb gazdaság alakul ki a jövőben az értelmes emberek kezében, mert aki dolgozik és értelemmel dolgozik, azt az Isten is segíti. A kiosztásnál nem lehet azt nézni, hogy ki az igazán reátermett, de az élet kirotálja a hanyag embert és elválasztja a munkástól, a rátermettől. Ennek lesz ereje arra, hogy a mostani nehéz viszonyok között is teremjen a földje és ne sírjon. Boldogulni e téren csak az fog, aki megérti a földet és okosan gazdálkodik. Ezeknek lesz erejük arra, hogy megéljenek és átvegyék a földet a többi, rosszul gazdálkodó társaiktól, akik az áresések idején menthetetlenül el fognak bukni és ismét földnélküli Jánosok lesznek.

Ezt súgja a magyar föld, mely sírni nem tud, de sokat tud mondani annak, aki a szavát megérti.

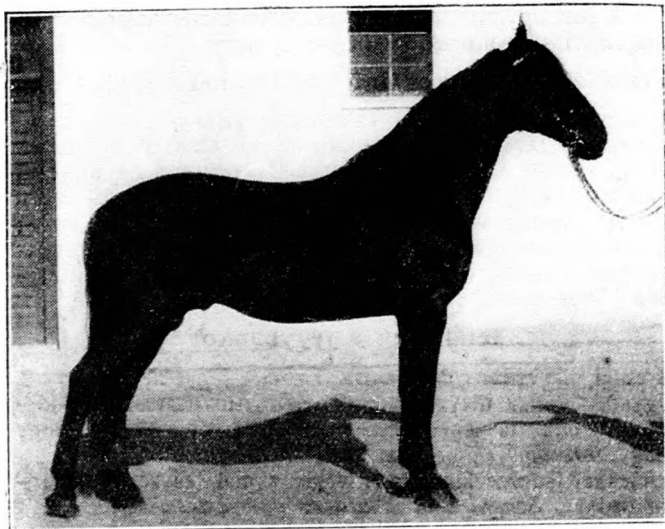

A mezőhegyesi állami ménés.

Irta: Kis Mihály.

Több mint 130 éve, hogy fennáll. 1914-ben közel 530 anyakancát számlált, melyek csikónevelésre használtattak. A fiatalja amellet kocsiban, igában vagy nyereg alatt végzett szolgálatot, az idősebbek, mivel annyi lovat nem lehetett munkában foglalkoztatni, szabadonjáró falkában éltek. Tavasztól őszig a legelőn, télvíz idején a nagy kifutókban (szabad aklokban); még az istállóban is szabadon jártak és csupán abrakoláskor lettek rövid időre a jászolhoz lekötvé. Ezt így cselekszik általában az állami ménésekben. Nehogy azonban túlsokat ácsorogjanak, naponta reggel egy és fél órán át, délután egy óra hosszáig a külön erre a célra készült hajtópályákon lépésben és ügetésben meghajítják a ménest, mert a ló nem hizóállatnak készül, hanem dolgos, munkabíró jószág. Ezért a csikósarjadékat is már kora ifjúságától kezdve így kezelik, hogy tüdejét, izmait és inait erősítse, eddze.

Természetes, hogy ilyen rengeteg számú kancát és a tőlük származó csikókat nem lehetne egy falkában, egy csomóban kezelni. A szabadonjáró anyakancákat tehát négy, úgynevezett anyaménésbe osztják. Ezek fajta szerint különbözőek: 1. A sárgaszőrű *Gidrán* anyaménés, melynek minden kancája egy az 1817. év körül élt, arabsvérű, *Gidrán* nevű ménnek a leszármazottja. Közel 100 kanca volt 1914-ben ebből a fajtaból. 2. A leginkább pej és fekete szőrű angol félvér-, vagyis ahogy mondani szokták: *Furiózó-Norstár* anyaménés. A háború előtt ennek 135 kancája volt. A nevet onnét kapta, hogy ezt a ménest 1840 és 1860 között két angol telivér-mén alapította: az egyiket *Furiózó* nak hívták (*Furioso*-nak írják), a másikat *Norstárnak* (úgy írják angolosan, hogy *North Star*). Még ma is ezen a néven nevezik az alapító ősapák minden fiágon való leszármazottját. 3. A háború előtt 150—150, tehát együtt 300 anyakancát számlált *kis és nagy Noniusz*-anyaménés volt végül a legnagyobb számban képviselve. Ennek a ménésnek az ősapját, egy nagy és durva normandiai mén, Franciaországban zsákmányolták a nagy Napoleoni háborúk alatt 1814-ben magyar és osztrák katonák. Így került

Mezőhegyesi nagy Noniusz-mén.

Mezőhegyesre, ahol azóta világhírűvé vált lócsalád fejlett ki nyomában.

Az 1919. évi oláh megszállás ugyan erősen megdézsmálta ezt a hírneves ménest, de szerencsére sikerült még idejekorán a kancák legjavából egy csomót a Dunántúlra menteni, úgy hogy most már remélhető, hogy rövid időn belül ez az állami ménés régi fénykorát el fogja érni.

A mezőhegyesi lónak az értéke abban rejlik, hogy erős, csontos, munkabíró és igen nyugodt vérmérsékletű, tehát a gazdasági igásmunkában is jól beválik és azonfelül hintóslónak és ágyúslónak is igen keresett. A tenyésztésben pedig azért is igen értékes, mert több mint 100 éve, hogy ugyanabban a vérben tenyésztik a leg gondosabban válogatott kancákkal és ménekkel, úgy hogy a mezőhegyesi ménektől származó csikók a népies tenyésztésben is igen egyöntetűek. Azt lehet róluk mondani, hogy igen jó és egyenletes az *átörökítő képességük*, főleg amióta ritkábban használják az angol telivérmeneket a ménésben.

A képünkön látható nagy Noniusz-mén a legdurvábbak közül való és 178 cm. magas volt. Amíg azonban a 160—167 cm. nagyságú kis Noniusz-mének mindenhol beválnak a népies tenyésztésben, addig a nagy Noniusz-mének csak oda valók, ahol igen jó a termőföld és ahol a gazdák sok lucernát (lóherét) termelnek, mert a nagyobbtestű állat bizony nagyobb igényű. A nagy Noniusz amellet, hogy kocszi elé fogva a 20 kilométert egy óránál rövidebb idő alatt megfutja, olyan hatalmas igásló, hogy mély szántásban a vetőgépet is jobban bírja vontatni a nehéz belga igáslónál. A mezőhegyesi állami birtokon nem is kell a hidegvérű ló; a legnehezebb gazdasági igásmunkát is csupa Noniusz-kancákkal végzik.

Cipők, csizmák tartóssá tétele. A lábbeliek jelenlegi és folyton fokozódó ára miatt nem lényegtelen, hogy meddig viselünk egy pár csizmát, cipőt. Hogy minél tovább tartson a csizma, cipő, azt megfelelő gondozásban kell részesíteni. A gondozás áll a puhántartásban és a vízmentesítésben. Mindkét cél elérésére a zsiradékokkal való kenés szolgál. A kenést a bőr külső felületén kell eszközölni, kivételt csak a halászcizmák képviselnek, melyeknek belül való kenése is ajánlatos. Kenésre úgy a növényi, mint az állati és ásványi zsiradékok, olajok használhatók. Ezen anyagok — a ricinusolaj kivételével — azonban a világos bőrt sötétté s általában mindenféle bőrt homályossá tesznek. Ha tehát azt akarjuk, hogy a puhává tétel folytán ne veszítsen fényéből, kenésre ricinusolajat kell használni. Télen (nagy hóban, híg sárban) a lábbelire többet is kenhetünk, mint amennyit a bőr beinni képes. Különösen ott kell jól átítani halzsírral, fagygyúval, vagy gyapjúzsírral a csizmát, ahol a bőr a talphoz van erősítve, mert a leggondosabb készítés mellett sem lehet úgy megcsinálni, hogy abba bele ne hatoljon a víz, ha huzamosabb ideig vagyunk kénytelenek hólében, sárban állni.

A gyümölcsfák ápolási munkái közül ősszel legfontosabb a kéregápolás és permetezés. Ha a fák törzsét zúzmóktól és mohoktól megtisztítjuk, a felcserepesedett, repedezett kérget lekaparjuk, úgy a kártékony rovarok áttelelő alakjai nem tudnak télire bennük meghúzódní. A tulajdonképeni pusztítást azonban kémiai anyagokkal hajtjuk végre s erre a célra a legjobb irtószer a jóminőségű gyümölcsfa-karbolineum. A M. Kir. Rovartani Állomás előírása a gyümölcsfa-karbolineummal való permetezést következőképen írja elő: a fák törzsét fakaparóval jól levakarjuk, azután féregkefével átkéféjük, hogy a különböző tetvek emeletes telepei meglazulva a karbolineum léregölő hatása mindenütt jól érvényesülhessen. A permetezést 10—20 százalékos gyümölcsfa-karbolineummal végezzük. (100 liter vízbe 10—20 kg.) Az érzékenyebb csonthéjasoknál ajánlatosabb hígabb, 10 százalékos keveréket használni. A permetezés ideje őszi lombhullástól a tavaszi rügyfakadásig terjed. Arra nagyon kell vigyázni, hogy a permetezősör zöld levélzet, vagy fakadó rügy ne legyen a fán, mert a gyümölcsfa-karbolineum ezeket leperzseli. A permetezést évente egyszer, vagy legalább kétvétenként egyszer meg kell ismétetni; fagyos időben nem szabad permetezni. Legjobb a kora őszi, vagy télvégi munka, mert ilyenkor a rovarok sokkal érzékenyebbek mindenféle irtószer iránt, mint a téli dermedtség idején.

A nagyfejű csajkó a szőlő kártevője. A homokon művelt szőlőkben szokott kárt okozni. Nevét nagy fejétől nyerte, úgy néz ki, mintha kétös feje volna. Vaskos, zömök bogár. A szőlőben párosával él. Életmódja igen érdekes. Tavasszal főként a hímje a rügyeket, fiatal hajtásokat rágja le s lehorolja a tőke tövében készített csatornába, melynek alsó része kibővül. A nőstény ide rákja petéit s a kikelt álcák a számkra idehordott rügyekből, fiatal hajtásokból táplálkoznak. Itt is bábozódik be s mire a szőlő hajtani kezd, megjelenik az új nemzedék. Mint hogy elég nagy bogár s nem is tud gyorsan elmenekülni az ember elől, irtása elég könnyű. Mivel a föld alatti lyukból ki szokott állani az odahordott levél, hajtás, nem nehéz rátalálni. Most tehát egy meredek falú lyukat fúrunk e bejárás elé s a bogár vagy kijövet vagy beemet belehull. Lomhatestű lévén, a meredek falon nem bír felmászni. Ha nem sajnálunk egy kis költséget, az irtás még hamarabb megy: néhány csepp szénkéneget cseppentünk lyukjába, amely egy-kettőre végez a csajkóval.

A vértetű irtása. Almafán, esetleg körtén vagy birsen is, lehet látni ilyenkor hópehely, vagy vattaszerű cafatokat. Ha ezeket szétnyomjuk, vörös folyadék folyik szét belőlük. Ezek a vattaszerű, hópehelyszerű bevonatok a vértetű áttelelő nőstényei, melyek a fának törzsét, ágait, sőt gyökereit is megtámadva mérhetetlen károkat okozhatnak. Igen szapora kártevő; a ma született vértetű egy héten belül 100—150 ivadékot hoz létre s ezt évenként 12—14-szer képes megismételni! Itt csak a lankadatlan kitartással lehet az irtási eljárásokat foganatosítani. Az első teendő a vértetvek szétnyomkodása után a fák összes sebhelyeit simára kivágni, mert a vértetű igen szereti az olyan helyeket, ahol már előtte valami kártevő: például nyúl lerágta, haszontalan gyerek lefaragta a fák kérget. A sebhelyek kivágása után petroleum-emulzióval (petroleum és víz keveréke), majd nem híg vértetű-kátránnyal jól bekenjük. Fiatal ágakat nem szabad kátránnyal kenni, csak petroleum-emulzióval, mert a kátrány árt a fiatal ágak. Ha valamely fiatal ág nagyon el van borítva vértetűvel, legjobb az egészet levágni s rögtön elégetni. Permetezéssel, meszeléssel semmire sem megyünk e szivós kártevővel szemben. A gyökér megtámadtatása esetén a gyökér közül a földet vigyázva felássuk, nehogy tetézzük a vértetű kártételét; előbb petroleum-emulzióval vagy gyümölcsfa-karbolineummal erős szóró ecsettel lemossuk a gyökereket, utána ujnyi vastagságban oltatlan mézporral hintve be, a földet visszahányjuk. Ha már fáink annyira meg vannak támadva, hogy a védekezés nem nyújt reményt életben maradásukra, el kell égetni az egész fát! Azonban gondos gazda gyümölcsösében nagy ritkán kerül erre sor.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Madártömésrel foglalkozó könyvet hol kaphatok? (V. K., Bojt.) — **Felelet.** Ilyen könyv nem kapható.

Kérdés. Fiam felmentése iránt hová forduljak? (5353. sz. előfizető.) — **Felelet.** Fia felmentése érdekében írjon kérvényt a honvédelmi miniszterhez s sorolja fel azokat az okokat, amelyeknek alapján a felmentést kéri. A kérvényt a jegyző útján továbbítsa. A jegyzőnek is igazolnia kell, hogy kérésre indokolt.

Kérdés. Pethes hipnotizőr hol lakik? (Pethes János, Vésztő.) — **Felelet.** Budapesten igen sok Pethes lakik, de hipnotizőr foglalkozású nincsen bejelentve egy sem. Így nem tudjuk, melyik az, akit ön keres. A hipnotizőr Pethes nem annyira közismert, hogy a címét közelebbi adatok nélkül meg tudnánk mondani.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Tizenegyezer méter szőltet készített egy év alatt a királyi várbán működő szövőtelep.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének budapesti, a Várban elhelyezett szövőtelepe — amely Horthy Miklós kormányzó feleségének személyes vezetése alatt áll — bensőséges házi ünnepség keretében tartotta meg az elmúlt héten fennállásának egyéves évfordulóját. A megjelent előkelőségek között ott voltak Vass József népjóléti miniszter, Bethlen Margit grófnő, Klebelsberg Kunóné grófné, Zichy Rafaelné grófné, Szegedi-Maszák Aladárné és Elemérné, Farkas Edith, Tormay Cecile, Schandl Károly államtitkár és felesége, Horánszky Dezső az OKH elnöke és felesége, Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója és sokan mások. A terem közepén felállított kis asztalon a bemutatásra kerülő lepedővászna és gyapjúkelmék voltak és köztük egy vég gyapjúszövet, amelyet a szövőtelep kenderesi gyapjából készített. A vendégeket a főmértőség asszony üdvözölte és néhány szóval ismertette a szövőtelepnek az elmúlt év alatt végzett munkáját. Tizenegyezer méter szőltet készítették, amelynek anyagát nagyrészt a népjóléti miniszter bocsátotta rendelkezésre, a kisebb mennyiségben azonban maga a szövőtelep szerezte be. Ezután Vass József népjóléti miniszter adózott elismeréssel a nagyszerű munkáért. Végül Tormay Cecil köszöntötte a főmértőség asszonyt, mint a magyar asszonyok háziipari munkájának védnökét.

Megalakult a kaposvári Körzeti Hitelszövetkezet.

A kormány Csonka-Magyarország területén öt körzeti hitelszövetkezetet állít fel abból a célból, hogy ezek a közeli hetekben folyósítandó mezőgazdasági hitel lebonyolítását végezzék. A körzeti hitelszövetkezetek megszervezésére a kormány az Orsz. Közp. Hitelszövetkezetet kérte fel. Az első körzeti hitelszövetkezet vasárnap Kaposvárott meg is alakult. Az alakuló közgyűlésen, a pénzügyminiszter képviselőjében Rauscher Aurél dr. miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi miniszter képviselőjében pedig Gally Kálmán miniszteri tanácsos jelent meg. Az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet Kovács János és Mikó Gábor dr. ügyvezető igazgatók képviselték. Az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről Szily Tamás alelnök jelent meg. A közgyűlésen ott volt Somogy, Tolna, Baranya, Zala vármegyék gazdatársadalmának számos tagja, Somogy vármegye közönségét Sárközy György főispán képviselte. Az alakuló közgyűlésen Kovács János, az OKH ügyvezető-igazgatója elnökölt és megnyitó beszédében vázolta a körzeti hitelszövetkezetek feladatát. A pénzügyminisztérium a körzeti hitelszövetkezeteket nem átmeneti intézkedéseknek szánta, hanem ezeknek az lesz a céljuk, hogy arra az időre, mikor a gazdasági élet visszatér a normális keretbe, a gazdákat megszervezze arra, hogy hitelszövetkezeteikről az állami hitel lebonyolítása után maguk tudjanak gondoskodni. A körzeti hitelszövetkezetekkel azt akarják elérni, hogy a gazdatársadalom független legyen az államtól és a bankoktól. Hoyos Miksa gróf felhívta a gazdatársadalom figyelmét a körzeti hitelszövetkezetekre, mint amelyek hivatva vannak a háború okozta sebeket behegésztetni és megindítani a mezőgazdasági életben az egészséges vérkeringést. Rauscher Aurél és Gally Kálmán miniszteri tanácsosok megbízóik nevében üdvözölték az új alakulást. Végül Szily Tamás, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke, mondott nagyhatalmú beszédet arról, hogy a gazdaközönségnek a jövőben nagyobb súlyt kell helyeznie a szervezkedésre. A gazdák érdeklődését és megértését mi sem bizonyítja jobban, hogy az alakulás napján kétszáz millió korona részesedést vállaltak a körzeti hitelszövetkezetben.

Jól állanak a vetések.

Az őszi vetések állása a beérkezett jelentések szerint igen kedvező. Az enyhe időjárás hozzájárult ahhoz, hogy az őszi gazdasági munkálatok legnagyobb részét könnyen elvégezhették. A rozs és az árpa sok helyen olyan erős, hogy legeltetni kell. Néhol a mezei egér okozott károkat, főként löherében és lucernában. Szabolcs és Hajdu vármegyékéből drótféreg és hesseni légykárókat jelentenek. A jószág egészségi állapota kielégítő.

Az ÖMGE állattenyésztési szakosztályának ülése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állatgyógyászati szakosztálya az elmúlt héten ülést tartott. Konkoly Thege Sándor dr. titkár bemutatta az Országos Törzskönyvelő Bizottság új szabályzatát, amely elnyerte már a földművelésügyi minisztérium jóváhagyását. Ez az új szabályzat az egész törzskönyvelés reformját fogja jelenteni, amennyiben a törzskönyvelés gyakorlati végrehajtását a megalakítandó helyi állattenyésztő szervezetekre bizza, az Országos Törzskönyvelő Bizottság számára pedig a szervezés, irányítás és ellenőrzés munkáját tartja fenn. A továbbiak során elhatározta a szakosztály, hogy újból nyomatékosan kérni fogja a köztényszerzés céljaira szükséges apaállatok beszerzéséhez megfelelő bevásárlási hitel folyósítását és a köztényszerzésre használt apaállatok számának és minőségének fokozott és szigorú ellenőrzését. Különös érdeklődést keltett az állatkiállítás időszerű kérdéseiről folytatott vita, amelyet Konkoly Thege Sándor titkár előterjesztése vezetett be. Állatkiállításunk ma már alig számottevő, a külföldi fontos piacokon a szomszédos államokon kívül még a dán és holland állatok is nagyobb szerepet játszanak, mint a magyar állatkiállítás. A helyzet teljes orvoslást csak a devizakérdés végleges rendezése esetén fog nyerni. Mint-hogy nagy érdekeink fűződnek ahhoz, hogy az ország a külföldi állatkereskedelmi gócpontjává váljék, a külföldről való állatbehozatalt szigorú állategészségügyi ellenőrzés mellett elvileg nem ellenzi, de tiltakozik a mezőgazdasági vámvédelem minden megcorbitása ellen. Ezért a külkereskedelmi szerződési tárgyalások küszöbén, veszedelmes precedensnek tartaná a sertésvámok fel függesztését, amit a szalámigyárosok kérnek és legfeljebb szigorúan körülhatárolt és ellenőrzött kikészítési eljárást vél megengedhetőnek.

Készültek a lovak gyors kifogására.

Hódy Imre dr. hódmezővásárhelyi városi ügyész hasznos kis szerkezetet állított össze, amely méltán tarthat számat a gazdátársadalom érdeklődésére. A találmány lényege az, hogy a kocsi felhőrcére vagy az istállóban alkalmas helyre felszerelt készülék segítségével szükség esetén igen könnyen és egyszerű módon el lehet szabadítani a kocsiba fogott lovakat, egyúttal a készülék kikapcsolja a kocsiból a hámfákat és a rudat, a hámfákat leesőkor kettéválasztja, a kocsi tengelyét lefékezi és a megbokrosodott lovakat rövid távolságban megállítja. Tűzvész esetén az istállóban a jászóihoz kötött állatokat szabadá teszi. A készülék rövidesen forgalomba kerül.

Fáklyásmenet a kormányzó tiszteletére. Az egyetemi és főiskolai ifjúság december 5-én, a kormányzó névnapjának előestéjén fáklyás felvonulást rendezett. A menetet honvédegyalozred kísérte. Amint az ifjúság zárt sorokban menetelő csoportja a vár udvarába érkezett, a zenekar a Himnuszot játszotta. Ennek elhangzása után Szűy Kálmán dr. műegyetemi tanár magaróptú hódoló beszédet mondott. A kormányzó az üdvözlésre a következőkben válaszolt:

— Örömmel látom itt a jövő reményét, az ifjúságot, hazaszeretettel egybeforrvva. Hogy eljötték, abban jobb jövőbe vetett hitük bizonyosságtételét, bizalmat és azt az elhatározást látom, hogy soraitok ezután sem hagyják megbontani. Ne engedjék, hogy az alkotás, a munka erejét kikézdje az elernyedés és hogy a mindennapi megélhetésért való küzdelem koldj lelkű jogérvényességét az ideálók iránt. Ifjú szívük lelkesedését vigyék be az ünnepi percekből az egész életbe, a munkába, az állandó kötelességtelejesítésbe és akkor ez az ország hamar talpra áll, akkor gyorsan megérjük egy dicsőséges jövő hajnalhasadását. Szívükből köszönöm lelkes üdvözléteket.

A kormányzó beszédét szünni nem akaró lelkes taps kísérte. Ezután az egyetemi énekkarok dalokat énekeltek. A Nemzeti Színházban díszelőadást tartottak a kormányzó névnapja alkalmából.

A Dobozy-család sírjait felnyitották. Debrecenben a már harminc év óta nem használt úgynevezett Dobozy-temetőben Zoltay múzeum-igazgató vezetésével exhumálták a híres Dobozy-család sírjait. Az 1700 körül temetkező család tagjai között híres főbírák vannak. A felnyitott sírokban a földgyafakoporsóba ezüstfejtű szegekkel verték az eltemetett nevet. Az igazi Dobozyknak sírja egyszerűségről tanúskodott, de egy Dobozy-ifjú és -leány sírjában a tetemek gyönyörű viseletben fekszenek. Különösen Dobozy Sára arany-cipők selyemruhája kelt feltűnést. A ruhákat a múzeumban helyezik el.

Széchenyi Miklós gróf püspök temetése. A szombaton elhunyt Széchenyi Miklós gróf nagyváradi megyéspüspök holttestét kedden délelőtt szentelték be ünnepélyesen a fővárosi egyetem-templomban. A holttestet a templom kereszt-hajójában díszesen felravatalozták. A ravatalon nyugvó érc-koporsót a püspök családi címere ékesítette. Közvetlenül a koporsó mellett volt a kormányzó és a család díszes koszoruja. Fekete lepellel vonták be a szentélyt és a padosorokat is. A szertartás megkezdése előtt érkezett meg Horthy Miklós kormányzó a főkapitány és szárnysegéde kíséretében, ugyan-csak megjelent a kormányzó felesége, Zsófia királyi hercegnő, míg József királyi herceget Algya-Papp Sándor tábornok képviselte. Nagyszámú és előkelő közönség gyűlt össze a gyászszertartás alatt, mint Vass József és Kébelberg Kunó gróf miniszterek, Schioppa Lőrinc pápai követ, Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök és még számosan a főpapok közül. Az ünnepi gyászmisét a hercegprimás végezte nagy papi segédlettel. A gyászmise alatt az Operaház énekkara énekelt. Az abszolutiót a hercegprimáson kívül négy püspök adta meg az elhunytak. A szertartás után a koporsót a Kerespi-úti temetőbe kísérték, ahol ideiglenesen nyugalomra helyezték. A végleges temetési szertartás akkor lesz, amikor elkészül az orosházi templomban a már épülő kriptá.

A Felvidék nem kér több jogot, mint amennyi Csehszónak volt az osztrák uralom alatt. Palkovich Viktor apát, a felvidéki Magyar Keresztényszocialista Párt képviselője, a költségvetési részletes vita keretében a prágai parlamentben beszédet mondott, amelyben többek között ezeket jelentette ki: Önröndelkezést követel magának a tót nemzet s midőn autonómiaira törekszik, egy szemernyivel sem kíván többet, mint amennyit Csehszónak bírt az osztrák uralom alatt s amellyel nem volt megelégedve. Mi, magyarok támogatjuk őket a törekvésükben. Irányadó helyről azt hirdetik, hogy itt csak nemzeti állam létezik, még pedig cseh nemzeti állam. Ez túlhaladott álláspon. Beválhatott ez a múlt században, azonban ma ettől minket áthidalatlan örvény választ el, a világháború által diadalra juttatott új eszmékör. A nyelvkérdés kezelése meggyőző mindenkit arról, hogy kultúránkat erről az oldalról is nagy veszély fenyegeti. A nyelvhasználati törvény csak ott adja meg a kisebbségeknek saját nemzeti nyelvük használatát, ahol húsz százalék van egy járásbírótság területén összetörmörülve. Alig hozták meg a törvényt, megváltoztatták a járásokat, a magyarokat elcsatolták, idegeneket csatoltak hozzá, hogy ne legyen meg a magyarság számára a húsz százalék. Lehetetlen elhallgatnunk azt a kíméletlen bánásmódot, zaklatást és üldözést, amellyel a tanítók illetőségi és honosságai ügyeit újabb időben kezelik. Az illetékeség megszerzését oly feltételekhez kötik, amelyek a legtöbb esetben nem teljesíthetők. Régi sárelmeinket nem orvostolták, egyetemünket elvesztettük, középiskolánk száma 34-ről 8-ra szállott le, temérdek elemi iskoláinkat kisajátították. A köztársaság a tanügyekre kerek számban 863 milliót fordít, a magyar nyelvű gimnáziumra, illetőleg párhuzamos osztályokra 678,904 korona jut ebből. Semmi okunk sincs örömrre és megelégedésre. Közeledünk ahhoz az állapothoz, amelyet egy cseh tisztviselő egy vigyázatlan pillanatban így jellemzett: «Tíz év múlva nem akarunk a csehszlovák köztársaságban magyar szót hallani».

Az influenzát már az athéniak is ismerték. Egy amerikai orvosprofesszor, aki kísérleteket végez az influenza leküzdésére, érdekes előadást tartott erről a gyakran halállal végződő betegségről. Szerinte az influenzát már 418-ban, Krisztus születése előtt ismerték. Az egykori feljegyzések ugyanis megemlékeznek egy járványos betegségről, amely az athéni hadsereget tizedelte meg és amelynek tünetei teljesen azonosak a mai influenzával. Egészen bizonyos tehát, hogy ez a kellemetlen betegség már évezredek óta réme az emberiségnek. Mint influenzát 1743-ban emlegetik első ízben. Az olaszok valami titokzatos befolyásnak tulajdonították és innen ered az elnevezése is, amely az influence szóból származik, ez pedig befolyást jelent. Az orvosprofesszor szerint megnehezíti az eredményes vizsgálatot és kutatást az a körülmény, hogy az influenza ma nagyon sok formában jelentkezik s a legtöbb orvos mint közönséges meghűlést kezeli, holott kétségtelenül bizonyos, hogy a kört okozó bacillusok már benne vannak a szervezetben. Elmondta végül a kísérleteket végző tanár, hogy megvan a remény arra, hogy rövidesen megtalálja a betegség gyógy módját.

Minden magyar ember Amor bajuszpedrőt használ. Gyár Pán Laboratórium IV., Régi posta-utca 2. sz. Budapest.

A pápai követ szentelte fel a törökszentmiklósiak új harangjait. A törökszentmiklósi katolikus hívek *Kucserz* Ferenc lovag esperes-plébános kezdeményezésére és *Gulyás* Mátyásnak, az egyházközség világi elnökének támogatásával, gyűjtést indítottak elrekvirált harangjaik pótlására. A gyűjtés olyan sikerrel járt, hogy abból egy 17 és egy 4 mázsás harangot készítették. A harangok ünnepélyes megszentelésére *Schioppa* Lőrinc pápai nunciust kérték fel a törökszentmiklósiak, aki készséggel teljesítette kérésüket és vasárnap reggel Törökszentmiklóstra utazott. A gyorsvonat 10 óraker érkezett Törökszentmiklóstra, ahol pompás fogadtatásban volt része az egyházfejedelmnek. A fogadtatás előkészítői munkálatait *Horánszky* Dezso, az OKH vezérigazgatója, a kerület nemzetgyűlési képviselője irányította, aki már napokkal előbb leutazott kerületébe. A harangszentelés szertartásának elvégzése után, mely alkalommal a szentbeszédet *Czapnik* Gyula tartotta, lakoma volt a nuncius tiszteletére, aki vasárnap este visszatért a fővárosba.

Károlyi Mihály emlékiratai. A hazaáruló *Károlyi* Mihály gróf, aki jelenleg Londonban tartózkodik. *Egy egész világ ellen* címmel kiadta emlékiratait. A magyar történelem leggyászosabb, legmélyebb súlydát alakja tisztára akarja mosni magát azoktól a förtelmes bűnöktől, amelyek sötét lelkét terhelik. Emlékirataiban egy másik Károlyira, egyik ösére hivatkozik, aki szintén hazaáruló volt. Mintha ezzel akarna védekezni s mintha enyhítő körülmény volna bűnére az, hogy akadt más Károlyi is, aki hazáját elárulta. A mérvadó angol körök épúgy lenézik és megvetik őt gyalázatos szerepéért, amint kiközösítette őt a magyar nemzet tagjai sorából.

A Kiszgazda és Földmivesspárt a protestáns lelkészek fizetésének rendezéseért. A *Kiszgazda- és Földmivesspártnak* az alsópapság fizetésének rendezésére kiküldött bizottsága kedden este ülést tartott. A bizottság azt javasolja, hogy az 1898. évi XIV. törvénycikk értelmében megállapított kongrua, valamint az 1913. évi XXXVIII. törvénycikkben a lelkészek részére biztosított korpótlék, továbbá a családi pótlék oly arányban valorizáltassék, ami megfelel a köztisztviselők fizetése, kor- és családi pótléka rendezésének. A bizottság javasolja, hogy a hitoktatók fizetési osztályuknak megfelelően a *köztisztviselőkkal egyforma elbánságban részesíttessenek*. A bizottság javasolja, hogy a földreformmal kapcsolatban a *lelkészek földjáraadósága 50, a tanítóké és kántoroké pedig 25 holdra egészítessék ki*.

Borzalmas gátszakadás egy olasz városban. Az olaszországi *Bergamo* város közelében egy vízmű áll, melynek gátja az elmúlt héten elszakadt. A gátszakadás borzalmas szerencsétlenséget okozott. A nagytömegű víz elárasztotta a Scalve-völgyet, egész falvakat ragadott magával és aki útjába akadt, az halál fia volt. Több, mint ötszáz ember lett a szerencsétlenség áldozata. Három falu teljesen eltűnt a föld színéről. Az olasz kormány a földönfutókat azonnal gondozás alá vette. A hatóság megindította a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Tűzoltók, akik unalomfűzőül — gyujtogatnak. Nyak amerikai városkában három fiatalember gyujtogatás miatt került bíróság elé. A különös csak az volt, hogy mindhárman az *önkéntes tűzoltótestületnek is tagjai voltak*. Bevallották, hogy már hosszú idő óta nem akadt dolguk s így próbálták meg egy kis *szórakozást* szerezni maguknak. Eddig egy hajónak, egy kocsiszínnek és egy asztalosműhelynek a felgyújtását vallották be.

Új százszekoronások kerülnek forgalomba. A magyar kir. állami Jegyintézet december 7-től kezdődőleg kisebb méretű 100 koronás címletű államjegyeket fog forgalomba hozni. Ezen címletek fehér, nem malirozott, tehát színes gyapotszálak nélküli papíron gyártottak ki és a méretektől, a kibocsátás keltezésétől, valamint az aláírástól eltekintve, szövegben teljesen, rajzban pedig kisebb eltérésekkel ugyanolyanok, mint az ezidőszert forgalomban lévő 1000 korona névértékű államjegyek.

Féltékenységi dráma. *Földesi* András 52 éves *sárbogárdi* lakost felesége egy forgópisztollyal agyonlőtte. A dörrenésre összeszefutott szomszédok ágyában vérbenfagyva találták meg az áldozatot. A csendőrök megállapították, hogy a gyilkosságot a vasutas 59 éves felesége *szerelmi féltékenységből követte el*. Elmondotta, hogy harminchárom évig élt együtt férjével, három év előtt azonban egy 27 éves asszonyt vett maga mellé, kinek gyermeke is született. Megpróbáltatásait nem bírta tovább tűrni és ezért határozta el magát a gyilkosságra.

Harangszentelés Törökszentmiklóson.

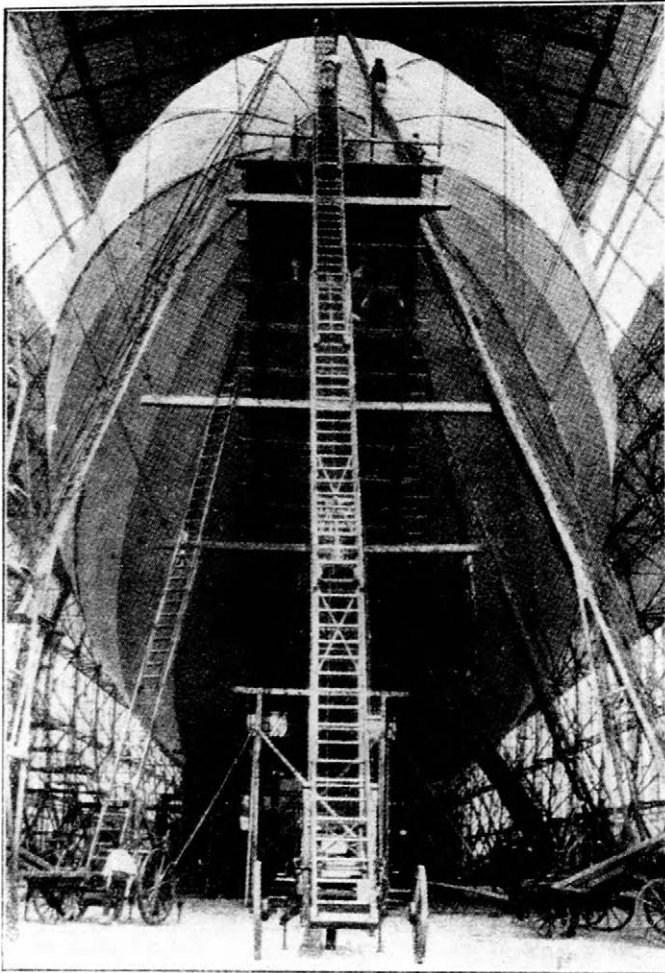
Schioppa Lőrinc pápai nunciust felszenteli az új harangot. (Markóczy Félix felvétele.)

A kultuskormány máris foglalkozik a kántortanítói gyűlés határozataival. A Magyarországi Tanító Egyesületek Országos Szövetségének elnöksége *Rákos* István királyi tanácsos vezetésével pénteken adta át *Petri* Pál dr. államtitkárnak, a kultuszminiszter helyettesének azokat a határozatokat, amelyeket a múlt héten tartott kántortanítói gyűlés hozott. *Petri* Pál államtitkár kijelentette, hogy a minisztérium a hozott határozatokkal máris foglalkozik. Tekintettel arra, hogy a kérdések megoldása csak az ország gazdasági helyzetéhez mérten történhetik, a tárgyalásokat a pénzügyminiszterrel azonnal megindítják s ezek folyamán a kántortanítók ügyét a *legnagyobb megértéssel képviseli*. A minisztérium a kántortanítói javadalom kettéválasztásának jogosságát *elismeri*, azonban annak végrehajtását az ország teherbíróképességéhez alkalmazza. Az újraértékeléssel kapcsolatos visszafizetéseknek a költségvetési év végéig való elhalasztására a szükséges intézkedéseket azonnal megteszi. Végül megnyugtatóan jelezte azt is, hogy a *nem állami tanítóknak a VIII. fizetési osztályba való beosztása már folyamatban van*. A küldöttség tagjai köszönettel és megnyugvással vették tudomásul az államtitkár válaszát.

Asthmát, tüdőcsúcschurutot, rekedtséget stb. gyógyít: *Asthma* Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrásy-út 87. sz. Telefon: 123—82.

Az anyakönyvvezetői iratok is megdrágultak. A belügy-miniszter az anyakönyvi kivonatokat és családi értesítők kiállításáért járó díjakat az 1906-ban megállapított összegek kétezerszeresére emelte fel. Eszerint az anyakönyvi kivonat kiállításáért általában kétezer korona, a családi értesítő kiállításáért pedig általában nyolcezer korona jár. A belügy-miniszter rendelete hangoztatja, hogy az anyakönyvvezetők csak az általa megállapított díjakat szedhetik.

Kutyatartás — mint biztosítási kedvezmény. Az amerikai biztosítótársaságok hivatalosan is elismerik a kutya barátságát és hűségét. Azon a címen, hogy a kutya a legjobb vészjelzőkészülék, egyes biztosítótársaságok öt-tíz százalék engedményt adnak azoknak a lakásoknak a biztosításánál, amelyekben kutyát tartanak.

A német léghajóépítés legújabb mesterműve.

A németek Amerika számára építik a képünkön látható személyszállító léghajóórjást. Hosszúsága 200 méter, legnagyobb szélessége 28 méter, legnagyobb magassága 31 méter. A gáztartály 70.000 köbméter. Ot darab négyszáz lóerős motor hajtja, óránként 80 mérföld sebességgel halad. Harminc utast és huszonnégy főnyi személyzet fér el benne. Három-négy nap alatt ér Németországból Amerikába.

A felvidéki magyarok még a sziklák után is fizetnek vagyonadót. A Tornától négy órányira fekvő *Ajfalucska* abaujmezei község lakosai szénégetéssel keresik kenyerüket és sziklás hatáiraikon, e teljesen kopár földeken gazdálkodni nem tudnak, mert a trágyát háti kosarakban kell a meredek hegyoldalakon fekvő földekre kivinni, ahonnan a legelső eső ezt is lemossa. A cseh hatóságok erre a teljesen kopár területre akkora vagyonadózt vetettek ki, mintha ezek a földek a legkitünőbb gabonatermő földek volnának. Ennek az embertelen intézkedésnek egyetlen magyarázata az, hogy a község lakosai magyarok.

Ferdinánd király megiudta, hogy mi az oláh jogrend. Az oláhok királya, *Ferdinánd*, sorra járja Erdély valamennyi nagyobb városát. Az oláh hatóságok természetesen mindenütt gondosan előkészítik az uralkodó fogadtatását, az erőltetett parádé alól azonban minduntalan kibukkan a lóláb. Ferdinánd király szombaton *Aradon* járt. Szemlélt tartott a kiöltözött helyőrség fölött és tekintete egy bekötött fejű katonán akadt meg. Maga elé szólította a közlegényt és megkérdezte, mi baja van. A katona tört románsággal elmondta, hogy *főhadnagya vágta fejbe*, amiért nem tudott elég hamar megtanulni oláhuul. Nagy lett az összeroffenés a tisztek közt és meg akarták hazudolni a magyar katonát, a király azonban sürgős és pontos vizsgálatot rendelt el. Temesvárott viszont több ember erőszakkal utat tört a királyhoz és elpanaszolták, hogy *mint zsarol, zsarnokoskodik az oláh közigazgatás*. Ilyen jelenetek örvendeztetik a kultúrállamnak nevezett Oláhország királyát.

Repülőgépen a föld körül. Az Egyesült Államok kormány repülőgép-expedíciót létesít, amely körül fogja repülni a földet. Az expedícióban öt repülőgép vesz részt. A repülőgépek *Washingtonból* indulnak hosszú útjukra 1924 áprilisában. Az Egyesült államok budapesti követe már engedélyt is kért a magyar kormánytól, hogy a repülőgépek Magyarországon fölött is átrepülhessenek.

Kilopták a tarisznyájából a veszett kutya fejét. *Biró* Balázs felsőmocsoládi gazdát falujában megharapta egy kutya. A gazda nyomban agyonütötte a kutyát és orvoshoz fordult, aki azt tanácsolta, hogy a fővárosban oltassa be magát s a kutya levágott fejét is vigye magával, mert az agyveléből bizonyosan meg lehet állapítani, veszett volt-e az állat. *Biró* papiroska csomagolta a levágott fejét és tarisznyájába tette. Útközben *Siófokon* várakoznia kellett a vonatra, beült az állomás éttermébe. Éjszaka volt és egyszerre rövidzárlat, sötétség támadt. A vonaton ülve vette már csak észre, hogy felhasználva a sötétséget, az étteremben valaki kilopta tarisznyájából a csomagot. Jelentést tett az esetről a főkapitányságon, nehogy bajt okozzon az ellopott fej.

Inségadót vetnek ki a fővárosban. A népjóléti miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve, a fővároshoz intézett leírásban megengedte, hogy a tél nyomora enyhítésének fedezésére egy évre terjedő inségadót vethessenek ki a jövedelem arányában. A főváros tanácsa előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy az inségadó alapjául az 1923. évi jövedelem szolgáljon és az adókirovás az 1924. évi jövedelmi adó kirovásával együtt történjék. Az összeg a jövedelmi adó két százalékát képezi.

Halálosvégű verekedés egy dob-utcai kávéházban. A Dob-utca és Holló-utca sarkán levő Lázár-kávéházban csütörtökön este súlyos kimenetelű verekedés történt. A budapesti hordárok ipartestületének kebelében alakult kispolgárok egyesülete gyermekfelruházási gyűlést tartott. A kávéházba beállított nyolc ittas katona. Letelepédtek egy asztalhoz és a pincértől feketekávéért kértek. Szóváltás keletkezett, majd verekedni kezdtek. A verekedésben résztvettek a kávéház vendégei is, kiragadták az asztal lábait és azokkal támadtak a katonákra. *Löbl* József baromfikereskedő előrántotta köténye alól baromfivágó kését és ezzel támadt *Tremmer* Mátyas őrzetetőre, akit a mellén és a hátán, azonkívül a fején sebesített meg. *Tremmer* az ajtó felé vette útját, az ajtónál elesett és meghalt. A verekedők nekiestek a kávéház ablakának, amely betörtött és az üvegszilánkok súlyosan megsebeztek *Rucsvai* István honvédet. A verekedők *Löbl* fején és karján súlyosan megsebeztek. Verekedés közben többen megsérültek, így a katonák, mint a kávéházi vendégek közül. Ezeket a mentők köztözték be. *Löbl* a rendőrség őrizetbe vette.

Óriási gombát találtak Borsodszentistvánban. *Orosz* Sándor, a borsodszentistváni gőzmalom tulajdonosa, a *Nyírségen*, mezőn jártában, egy hihetetlen nagyságú úgynevezett gecérkegombára bukkant. A gomba tányérjának átmérője nem kevesebb, mint egy méter és húsz centiméter volt, szárának vastagsága pedig meghaladta a negyedmétert. Súlyra is megmérték a csodálatos gombát és kiderült, hogy több mint két kilót nyomott. Óriási méretei ellenére a gomba húsa a legfrissebb volt, amelyet, amikor elkészítettek és feltaláltak, öten is alig tudtak elfogyasztani.

Gyászpirító. E furcsa néven ismerik a Székelyföld havasi vizeiben termő édesvíziszivacsot, melyet ősidők óta használnak rheuma, csúsz, köszvény és más hűléses bántalmak gyógyítására. Ebből készül a székelyhavasi *Inda-szesz* is, melyet *Kossuth* Ferenc sokáig használt. Közöljük olvasóinkkal, hogy az *Inda-szesz* Magyarországon ismét kapható. Készítik: az *Inda-Művek* Balázsovcik *Sándor* R.-T. Budapest. X., Szapáry-utca 3. sz.

OLVASÓINKHOZ!

Mindenki, aki legalább egy évre előfizet a „**Vasárnap**” képes hetilapra, ingyen kap egy, a kiadásunkban megjelent, csinos kiállítású, gazdag tartalmú, igen értékes naptárt, melynek bolti ára 3000 korona. **A naptárt az előfizetési díj beérkezése után azonnal postára adjuk.**

Hogy tehát módot nyujtsunk a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom tagjainak arra, hogy lapunkra előfizethessenek, folyó évi december hó 15-én új előfizetést nyitunk.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

negyedévre	3000 K
félévre	5800 K
egész évre	11500 K

A „Vasárnap” tehát a legolcsóbb hetilap.

A „Vasárnap” legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Mutatványszámot ingyen küld

A „Vasárnap” kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. sz.

Felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetése f. é. december 15-én lejárt, hogy az előfizetési díj beküldéséről a csatolt befizetési lapon gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

A véletlen mint feleségmentő. Egy John Knoker nevű angol hajótúzóltó *Wight* szigetről *Southamptonba* akart utazni. Éjjel távozott hazulról és rohant, hogy le ne készen a hajóról. Mikor a kikötőbe ért, már hallatszott a hajó túlkölése, mely az indulást jelezte. Rohanása közben segélykiáltást hallott. Egy nő kiáltozott kétségbeesetten segítségért s Knoker nem törődve többé a túlköléssel, a hang irányába szaladt. A kikötő partjára ért és látta, hogy egy nő küzködik a hullámokkal a tengerben. Utánvetette magát s nagy küzdelemmel kivonszolta a fuldoklót a partra. Ott a sötétben rábizta valakire s aztán rohant tovább a hajó felé, amelyre éppen az utolsó pillanatban sikerült rájutnia. Mikor a hajó *Southamptonba* érkezett, Knokert már várta a parton egy rendőr, aki azután bekísérte. A rendőrségen tudtára adták, hogy hazulról táviratban való kihallgatását kérte a rendőrség az életmentés ügyében. A kihallgatás alatt nagy bámulatára tudta meg, hogy *saját feleségét mentette ki*. Az asszony ugyanis utanasietett, hogy hajóraszálltakor megegyeszen elbúcsúzzon tőle, de a sötétben lelépett a kikötő párkányáról és a tengerbe zuhant.

Hetvenégyéves gyilkos. *Cserszegtomajon Varga Lajos* 29 éves fiatal gazdaembert istállójában halva találták. Az orvos gyanúsnak találta az egészséges ember hirtelen halálát és alapos vizsgálat után megállapította, hogy *Varga* halálát nyakszirtre mért erős ütés okozta. A csendőrség megindította a nyomozást és kiderült, hogy *Varga* az utóbbi időben állandóan civakodott apósával, *Halász Ferenc* 71 éves földművessel. A csendőrök vallatóra fogták az öreget, aki bevallotta, hogy ő ölte meg vejét egy összetűzés alkalmával. A gyilkos öreget letartóztatták.

Rendőrnek vétette fel magát egy halálraítelt kommunista. A *soproni* rendőrség elfogta *Chudy Ferencet*, aki útlevél nélkül jött át *Ausztriából*. A nyomozás megállapította, hogy *Chudyt* a kommunizmus után a vörös terroralakulatokban elkövetett gyilkosságok miatt *halálra ítélték*, a kivégzést azonban elkerülte, mert az egyik kommunista transzporttal Oroszországba küldték. *Onnan visszaszökött Magyarországra* és a legnagyobb elszánt-sággal *saját neve alatt jelentkezett a budapesti rendőrségnél*, ahol hónapokig teljesített rendőri szolgálatot. Amikor megsejtette, hogy gyanakszanak rá, *Ausztriába szökött* és mikor már azt hitte, hogy újból elfeledték viselt dolgait, útlevél nélkül átjött a határon *Sopronba*. A *soproni* rendőrség most erős őrzettel *Budapestre* kísérte, ahol nem lehetetlen, hogy végrehajják rajta a halálos ítéletet, amely jogerőssé vált azzal, hogy *Oroszországból* ismét hazajött.

Szőlőkarókkal verték agyon. A *kalocsa* szőlőkben *Kolb János* legény több társával bebuzott állapotban betért *Kantler István* gazda pincéjébe, aki szívesen látta a legényeket. Az egyik legény virtusból *tányérokat kezdett törölni* és amikor a gazda ezért őt rendreutasította, a berugott legények *nekiestek a gazdának*. *Kantler* kimenekült a présházából, a legények azonban nyomon követték és *szőlőkarókkal agyonverték*. A csendőrség a gyilkos legényeket a székszárdi ügyészség fogházába szállította.

Lopott, hogy színházba mehessen. Az már nem egyszer megtörtént, hogy a cseléd feltörte a gazdája szekrényét vagy pénzesfiókját. *Klein Gyula nagyköroői gyógyszerész* is feljelentést tett a rendőrségen *Becser Eszter* nevű 14 éves pesztonkája ellen, de ki gondolná, hogy miért? *Becser Eszti* is lopott. Am nem fehérneműt vagy pénzt. A gyógyszerész állandó jegyet váltott a körösi színházba. A kis cseléd, mint most utólag kiderült, szintén szeretett volna bekukkantani a színházba. Titokban kitépett hát a füzetből egy jegyet és aznap este a ház táján bottal üthették a nyomát. A fényes látványosság azonban annyira megtetszett az Esztinek, hogy kitépett a füzetből még egy jegyet, sőt attól kezdve minden áldott este eltűnt hazulról. A legöregebb színházi látogatónál sem lehetett hálásabb közönsége a körösi színháznak az enyveskező pesztonkánál. Valószínűleg az összes jegyet kitépkedte volna *Eszti* a füzetből, de gazdája hamarabb végére járt esténkinti titokzatos eltűnésének. Előkerült a fiókból a bűnjel és most *Becser Eszti a rendőrségen elmékedik a tiltott gyönyörűségek gyors mulásától*.

A sétálás, füttyűés és billiárdozás bajnokai. *Montrealban* nemrégiben egy ember elérte a gyaloglási, vagyis inkább a sétálási rekordot, ami jóval unalmasabb, mint az előbbi. Az illető megállás nélkül *42 órán át járkált a város utcáin*. — Egy *Kilbane* nevű amerikai embernek még eredetibb esete volt. Egyfolytában *18 órát és 30 percet füttyült*. — Sportszempontról érdekes egy *L. M. Franc* nevű ember esete, aki Mexikó egyik városában *billiárdot játszott egyfolytában 57 óra és 40 percen keresztül* és ez idő alatt 55.000 pontot csinált, míg legnagyobb ellenfele, *Rodolfo Flores* mester csak 52 és félórát tartott ki és ezalatt 2500 pontot csinált.

TRÉFÁK

A társ.

- Mondja, ki az az ember, aki ott torkaszakadtából ordít?
- A Krausz-cég egyik «csendes» társa.

A szemérmes kislány.

Társaságban egy piruló kislány állandóan szerénykedik. Uzsonnaker megkínálják.

— Köszönöm, már ettem! — mondja.

Később málnaszörpöt nyújt feléje valaki. A válasz ismét a régi.

— Köszönöm, már ittam.

Uzsonna után a társaság egyik tagja jobbnál jobb adományokat kezd mesélni. A kislány csak ül szemlesütött szemekkel. Egy pompás tréfa után megszólítja valaki:

— Irénke, miért nem nevet?

— Köszönöm szépen, már nevettem — volt a válasz.

Önmagának ellensége

ha gabonafélékből készült slány kávéét vesz *ENRILO* helyett, mely egymagában, tehát minden pótlék nélkül, izletes, tápláló italt ad. Az *ENRILO* teljesen pótolja a babkávéét is. Amellett az *ENRILO* táperősebb és kiadósabb, ezért használatban rendkívül olcsó. — Ezen különlegesség minőségeért készítője a

FRANK HENRIK FIAI

cég világhire szavatol.

ENRILO

Vendégségben.

Halat ad vacsorára vendégeinek egy fősvény házigazda. De a hal cseppet sem friss. Az egyik úr minduntalan a füléhez emeli a tányért.

— Mit csinálsz? — kérdik tőle.

— A haljal beszélgetek. Kérdem tőle, hogy nem látta-e azt a barátomat, aki két hete ugrott a Dunába.

— És mit szolt a hal?

— Azt, hogy őt akkor már rég kifogták.

A kocavadász.

— Mit bosszankodsz, pajtás?

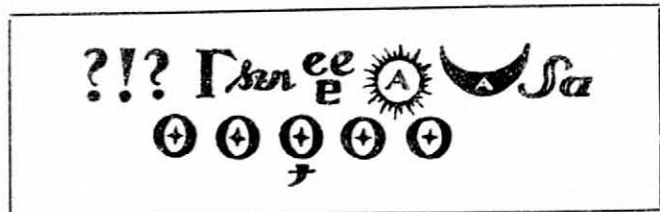
— A nyulak bosszantanak. Hihetetlen, hogy milyen ügyesen kikerülnek a sörétet!

A bor.

Menyus gazda: Nem értem, miért lesz egyre vörösebb az orrom, mikor folyton csak fehér bort iszom!

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Nyerges Mihály Csanádapotáról!)

2. Számrejtvény.

Ezekbe a kockákba úgy kell a számokat elhelyezni 1-9-ig, hogy bármerre olvasva, összegük mindig 15 legyen. Egy-egy számnak csak egyszer szabad előfordulnia!

(Beküldte: Sívák Ferenc Dobodérről)

3. Rejtett nevek.

1. Egy apáca sebesülteket ápol, diadalok büszke hőseit.
2. Bár elmúlt a boldogság, ne sóhajtozz utána.
3. Messzire van Dorozsma ide.

(Beküldte: Vetró József Békéssámsónról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő évi 1-ső számunkban közöljük.

A 47-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Halálmadár.**
2. Betűrejtvény: **Harang.**
3. Számrejtvény: **6 + 36 + 17 + 10 + 4 = 73.**

Megfejtették: Flink György, Farkas István, Lajkó Frigyes, Ragó István, Mekis Ádám, Hlavicska Alajos, Jenei Máttyás, Héri Lajosné, Veres Ferenc, Szily Béla, Kovács Sándor, Vörös Vince, Tompos Dénes, Gaál Lajos, Tüzes István, id. Nagy Kálmán, Varga József, Csonka János, ifj. Éva Béla, Batta Pál, ifj. Urbányi Ferenc, Boros Mihály, Illés Ferenc, ifj. Nyerges Mihály, Bolla Lajos, ifj. Papp Imre, Szabó János.

Jutalomkönyvet nyertek: **Varga József (Nagybicsérd), Illés Ferenc (Kovácsszénája), Gaál Lajos (Szabadszentkirály), Tompos Dénes (Sikátor), id. Nagy Kálmán (Hajdubagos).**

A 48-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő héten közöljük.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**
Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**
Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak december hó 9-én.)

Gabona és liszt. 76 kgr.-os tiszavidéki búza 104—105.000, pestmegei és dunántúli 103—104.000, 79 kgr.-os tiszavidéki búza 106.000—107.000, pestmegei és dunántúli 105.000—106.000, rozs 75—78.000, köles 85—90.000, zab 81—82.000, új tengeri 69—70.000, repce 195—205.000, bab 200.000, korpa 43—43.500 K métermázsánként. — Búzaliszt 0-ás 2120, 2-es 1870, 6-os 1510, 7-es 1120, rozs 0-ás 1630, 1-es 1460 kilogrammonként.

Vetőmagvak. Lóheremag nagyaránkas, nem tisztítható 480.000—500.000, lóheremag nagyaránkas, tisztítható 520.000—580.000, lóheremag nagyaránkamentes 600.000—680.000, lucernamag nagyaránkas, nem tisztítható 450.000—480.000, lucernamag nagyaránkas, tisztítható 500.000—550.000, lucernamag nagyaránkamentes 600.000—680.000, mák 300.000—310.000, Viktória borsó 130.000—140.000, tavaszbükköny 75.000—85.000, baltacimlag 85.000—90.000 K métermázsánként.

Takarmány. Kétszéna elsőrendű 6 36.000—45.000, másodrendű 6 26.000—35.000, harmadrendű csomagolásra 15.000—25.000, muharszéna 48.000—50.000, takarmányrépa 13.000—14.500, alomszalma 11.050—18.000, zsúpszalma 21.000—24.000 K métermázsánként. — **Műtákmánypiac.** Korpa prompt 470, malmokkal 520, 8-as 660, malmokkal 700, szarított répaszelet 550, olajpogácsa 700, sörörköly 400, malatácsira 440, melasz 360, lotap 300, konkoly 560 K kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Legjobb minőségű ökör, 5—5200, kivételesen 5300—5700, közep 3600—4700, gyengébb 2500—3500, jobbminőségű bika 4500—5200, kivételesen 5300—5500, gyengébb 3000—4300, bivaly 2600—3700, jobbminőségű tehén 4100—4500, kivételesen 4900—5200, gyengébb 2400—3900, kicsontozni való marha 2100—2400, növendékmarha 3000—4100 K kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 8200—8600, közepes 8700—9600, nehéz 9100—9600 K kilogrammonként elősúlyban.

Juhvásár. Feljavított juh 3000—3600 K kilogrammonként elősúlyban.

Baromfi és tojás. Élőcsirke, sütnivaló 12.000—20.000, élő tyúk 22.000—26.000 K páronként, hizott ruca 10.500—11.500, hizott lúd 10.500—11.500, hizott pulyka 8000—10.000, lúdszár 16.500—19.000 K kilogrammonként, Tojás darabja 860 K.

Tej és tejtermékek. Tej literje 1350, tejjel 3500—3720 K. Elsőrendű tevaj 22.000—24.000, másodrendű 18.000—22.000, tehéntúró 2000—2400, trappista- és óvári sajt 11.000—13.000, emmentali 22.000 K kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Woltmann-burgonya vagonitételekben, budapesti állomáson 220—235 (1—10 mázsás tételekben, budapesti nagykereskedelemben 250—260), sárga burgonya 360—380 (400—420), rozsburgonya 420—450 (450—470), makói vöröshagyma 320—350 (360—380), makói fokhagyma 400—450 (500—550), sárgarépa 500—550 (600—650), vörösrépa 500—550, petrezselyem 600—650 (650—700), káposzta 200—220 (240—260), kelkáposzta 320—350 (380—400), paraj 450—500, karfiol 2000—4000, sampióngomba 18—28.000, alma 3—8000, körte 3500—8000, szőlő 3—6000, dió 6—7000, gesztenye 4—7000, naspolya 5000 K kilogrammonként.

Húspiac. Marhahús elsőrendű 9200—11.000, másodrendű 6600—9000, borjúhús elsőrendű 13—16.000, másodrendű 9—12.000, sertéshús elsőrendű 12—13.400, másodrendű 8—12.000, zsír és hár 13.600—14.400, zsírszalonna 11.800—13.200 K kilogrammonként.

Halpiac. (Nagyban): Ponty elsőrendű 9000—10.000, másodrendű 7—8000, harmadrendű 5—6000, süllő elsőrendű 19—20.000, másodrendű 15—16.000, harmadrendű 11—12.000, csuka, elő 8—9000, jegelt 4—6000 K kilogrammonként.

Bor. A helyi piac a közelebbi ünnepekre való tekintettel egy árnyalattal megelénkült. Továbbra is a magasabb fokú borokat keresik a termelőknél, dacára annak, hogy a kivétel egyelőre még mindig szűnétel. Ausztriában 13 Malligand-fokon felüli borokat még ma sem sikerül a mérsékelt, 30 aranykoronás vámon elvámoltatni, ezért a külföldi kereskedők érdeklődése boraink iránt majdnem teljesen megszűnt. Az árak nem változtak.

Paprikaárak. Szegeden: Fűzér 30—40.000, édesnemes 16—19.000, félédes 13—15.000, rózsá 16—12.000, másodrendű 6000—9000, harmadrendű 3500—4000 K kilogrammonként. — **Kalcán:** Fűzér 10—11.000, édesnemes 16—18.000, rózsá 8—10.000, másodrendű 5—6000, harmadrendű 3—4000 K kilogrammonként.

Építőanyagok ára. Falitégla: agyagtégla, kisméretű 230.000, agyagtégla, nagyméretű 300.000, mészhomoktégla, kisméretű 200.000, mészhomoktégla, nagyméretű 245.000 K 1000 darabonként. Ezekhez az árakhoz 6 százalékos felár járul. Tetőcserep, hornyolt 395.000, tetőcserep, hódvárú 280.000, cementcserep 360.000 K 1000 darabonként, gerinc-cserep 1040—1250 K darabonként. Ezekhez az árakhoz 6 százalékos felarat számítanak. Mész, fával égetett, darabos 15.400—16.000, szénnel vagy gázzal égetett méz 14—19.000 K 100 kg.-kint, oltottmész 155.400—185.000 K köbméterenként. Ezekhez az árakhoz 6 százalékos felár járul. Portlandcement, beremendi 25.000, bélapatfalvai 27.500, budai 26.000, felsőgallai 29.000, lábatlani 25.000, nyergesujfalusi 25.000, selypi 25.000, románcement 25.000 K 100 kg.-ként. A portlandcementek árához 6 százalékos felár járul.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1923. évi december hó 11-én: 1 drb Napoleon 74.000 K, angol font 97.300 K, dollár 22.500 K, francia frank 1211 K, német márká — K, olasz lira 995 K, osztrák korona 0.32 K, román lei 126 K, cseh korona 668 K, svájci frank 3720 K, szerb dinár 256 K, lengyel márká 0.05 K. Zürichben 100 magyar K-ért 0.0305 svájci frankot fizettek.

AZ AGYVELŐ TÖRTÉNETE

ELBESZÉLÉS. • IRTA: ZSOLDOS LÁSZLÓ.

(3. folytatás.)

Ilyesmit bizony kínos feladat elejétől végig kisillabizálni az új diáknak és már nem egy bölcs vagy tudós derék férfinak a torkán akadt a hang is, de még a lélek is, amikor ezt adta fel neki leckéül az élet könyvéből (csak így egyszerre, az egész mondatot egy nyelésre, mint valami óriási szöges gombócot) az a hamismájú nagy tanítómester.

Sebes János meg a felesége még csak elbajlítottak egymással valahogy őszig (mint két kemény malomkő, amelyeknek addig kell egymáshoz őrlődniök, amíg csak simára nem csiszolódnak egymáson), hanem akkor azután egyszer csak megállt a malom. A habostestű szép fehér malomkő valami megfoghatatlan külső vonzásra kilendült a tengelyből. A hidegen ragyogó szemű, szép Danica, az anyjáért még talpig gyászban, de a fekete ruha mögött már a boldogtalan asszony első igazi nagy bűnös szenvedélyével megszökött. Isten tudja hova, Isten tudja, kivel.

Ugyanekkor tűnt el Budapestről egy Dimitrievics Szvetozár nevű szálas, feketeképű szerb mérnök, akinek egyik nagy budapesti gyárban volt kitűnő állása. A magányozó megállapította, hogy a fekete asszony ezzel az úrral szállt föl a keleti expresszvonatra. Konstantinápolyig váltottak jegyet.

Dimitrievics Szvetozár. Szegény Sebes doktor soha még csak nem is látta ezt az embert. Láthatatlan üstökösök keringnek körülöttünk, hogy leszakítsák rólunk, ami a legdrágább nekünk.

A szerencsétlen, megcsalt, elhagyott, porig sujtott férjnek szerencsére megmaradt még valamije, amit nem rabolhatott el tőle sem a láthatatlan üstökös, sem a hűtlen fekete asszony: a laboratóriuma. Ott gubbasztottak a féliékszemű házinyulacsok, ott éltek, fejlődtek igazán meglepő eredménnyel a Carrel—Sebes-féle átplántált sejtek és Sebes doktor, a boldogtalan szerelem irtózatossá nyűgétől legalább látszat szerint megszabadulva, szomorú mosolygással állt meg egy hófehér ketrec előtt, amelyekben egyik most megoperált nyulpáciense feküdt:

— Hogy vagy, nyuszikám? Látod, már én is átestem egy egyszerű műtéten, már én is...

— Odalent az utcán mostrobogtak végig a rikkancsok.

— Balkán háború küszöbén!

— Négy király Törökország ellen! — kiabáltak teli torokkal, ahogy végigrohantak a laboratórium alatt.

— Háború. Balkán háború... A szerbek... Dimitrievics...

— mondta inkább gondolatban, semmint hangos szóval Sebes doktor és elmélyedve, lassan végigsimította a homlokát:

— Ott... ott... ott... kellene kísérletezni embereken...

Ott... ott... ott... lesz anyag...

És negyednap már ő is utazott az expresszen a Balkán felé. Ugyanazokon a vágányokon, talán ugyanabban a kocsiban, amelyekben a minap a szép, hűtlen fekete asszony.

III. Danica... kísért.

Törökország és a balkán szövetségesek közt még nem történt meg a hadüzenet, amikor Sebes János doktor Konstantinápolyba érkezvén, bejelentette a kormányfőnek, hogy a szervek átültetése terén szerzett tapasztalatait kész följánlani az ottomán sereg számára. A török intéző körök a legnagyobb készséggel fogadták el a világhírű fiatal sebész ajánlatát s a mi doktorunk útmutatásai szerint hamarosan be is rendeztek a részére az Aranyzarv mellett egy valóban tökéletes modernséggel felszerelt külön kísérleti laboratóriumot és sebész-klinikát.

A szép Danica megcsalt férjének az volt a szilárd elhatározása, hogy szerelmet, hitszegést, asszonyt, mindent felejtsen, a háború alatt pusztán csak orvosi hivatásának fog élni a muzulmán anyavárosban s mivel a harctéren amúgy is bizonyára igen olcsó lesz az emberhús, hát állatok helyett

most majd emberanyagon viszi át a gyakorlati sebészetbe a házinyulakon már oly nagyszerűen sikerült kísérleteit. Azokat a sebesülteket, akiket már semmi orvostudomány nem tud megmenteni, a harctérről egyenest az ő klinikájára szállítja a vörös félhold s ott azután Sebes doktor a halál pillanatában kioperálja belőlük az épségben maradt szervet (májat, vesét, tüdőt, beleket, vagy szívet) és a Carrel—Sebes-féle «sejtek táplálásának» módszere szerint üvegburák alatt mesterségesen a testen kívül is tovább életben tartja őket, hogy ha majd olyan sebesültet hoznak az osztályra, akit az átlóit mája vagy keresztüldőfött tüdeje már-már halálra váltott, akkor a lángeszű magyar orvos előszólítsa az üvegbura alól a mesterségesen tovább éltetett májat, vagy tüdőt és boszorkány-sebész-technikájával beleplántálja a haldokló ember vonagló szervének a helyére. Ez volt a terv.

— Életté fogom formálni a halált — mondogatta magában Sebes doktor újra meg újra, mint valami kabalát, amelyiknek autoszugesztíós erejével az összes halálra vált sebesülték közül öntudatlanul is, ösztönszerűleg elsősorban talán a saját maga megbesztelt és halálok halálával megölt lelki nyugalomát akarta föltámasztani, hogy visszaadja magának a tudományt az, amit a szerelem elrabolt tőle.

Szegény Szizifusz! A félhold már javában vívta véres tusát a négy balkán királlyal és Sebes János konstantinápolyi klinikájára minden nap, majd hogy azt lehetne mondani: szakadatlanul szállították a vesztett csaták a megrázónál megrázóbb «érdekes esetek»-et. Sebes, az orvos, szinte a végkimerülésig talpon volt, úgyszólván éjjel-nappal, hogy megmentse a halottakból az élet palántáit. Az egész Balkánon csudákat rebesgettek a törökök ördögös halottfeltámasztójáról, a világsajóban szinte hihetetlennek látszó tudósítások, — nem: dicshimnuszok keringtek a lángeszű és boszorkánykezü magyar orvos halálbűvészetéről. És mégis ott, az életre támasztott haldoklók lázas pihégsége között, ha a vonatok késése miatt egy-egy kis időre elült a haláltusa kísérteties sóhajtozása és «János evangelista» (már ahogy hajdanában hívták kicsinyes gúnnyal a kartársai) egy félóracsckára álomra próbálta hajtani a laboratórium kényelmes pamlagján a fejét, a hófehér polcokon a Carrel—Sebes-féle magukban élő szervek titokzatosan csillogó üvegburáiról a félhomályra ernyőzött villanylámpa (mint valami fényképésznek a sötét kamrájában) ellenállhatatlan miszticizmussal hívta elő a hűtlen Danica csalján kísértő képét.

*

Danica, Sebes doktor ragyogó szemű fekete asszonya nem szökött el Konstantinápolyig az urától az ő szerb mérnökével (csupán a kopók megtevesztése végett váltottak odáig jegyet), hanem egyenesen Belgrádnak vették útjukat. Ott akartak meghúzódni addig is, amíg vége lesz a válópörnek, aminek a megindításával a forróvérű Bogoljevics-leány mindjárt odaérkezésük napján megbízott egy neves ügyvédet. Hanem hát az új fészekben csak alig néhány napig turbékolhatott zavartalanul a szerelmes pár. Kitört a háború s Dimitrievics Szvetozárnak, aki tartalékos tüzérfőhadnagy volt a szerb hadseregben, be kellett vonulnia az ezredéhez a harc vonalába. A szökevények igazán soha rosszabbkor nem utazhattak volna nászútra a szerb fővárosba, mint ép ebben a puszkaporos időben s hogy mégis idejöttek, annak egyedüli magyarázatát abban a szilaj harci kedvben lehetett csak megtalálni, ami akkoriban az egész szerbséggel együtt Dimitrievicset és Dimitrievicsel együtt a torontáli bunyevác Danicát is magával ragadta.

— Reszketek érted — ölelte magához gyönyörű karjával a hatalmas természetű mérnököt a tiltott szerelem első mámorában tobzódo menyecske — reszketek érted, mert ti vagy az életem és te leszel a halálom, de azért menj, Szvetozáré

És a szerb tűzérőhadnagy (mert most már egyenruha volt rajta) ment. Danica pedig fölvetette magát ápolónőnek a Vörös-keresztbe, hogy legalább így követhesse nyomon szerelmését.

Sebes János kimerülten szunnyadt klinikája laboratóriumában a kényelmes ottománon, amikor egyszer csak belépett hozzá egyik török alorvos.

— Főorvos úr — érintette meg gyöngéden a karját — egy szerb tűzérőhadnagyot hoztak az éjjeli vonattal. Ez egyszer győztünk — jegyezte meg sóhajtván, miközben Sebes János az ébren alvók fürgeségével már felült a helyén — a mieink

szuronnal foglaltak el két szerb úteget. Onnan hozták el a tisztet. Haldoklik. A szív burka sérült meg. Főorvos úr, talán lehetne segített rajta.

— Hol van a beteg? — kérdezte a magyar orvos, mert rögtön az a gondolata támadt, hogy milyen jó hatással lenne az ellenségre, ha új szívet forraszthatna bele a szerb tűzértisztbe.

— Behoztattam a műtőbe — bökött hátrafelé a hüvelykujjával az alorvos. — Mentse meg, főorvos úr, ha lehet. Az ozmán humanizmus nevében!

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSCHÉK FARKAS MOZ BPEST
IV. KÁROLY-KÖRUT 26.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért életem leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónya-u. 19.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszalók,

marokrakó és kéveköto aratógépek, lögerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecskavágók, répavágók, daráló, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Dr. Héray Andor

«Orsz. Földbirtokrendező Biróság» által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákosi-utca 11., földszint 1.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

PÁLINKAFŐZŐ

és egy darabból Kalapált

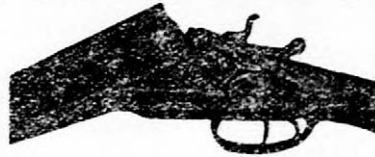

vörösréz mosó- és lekvárfőző-üstök

legjutányosabban kaphatók

NAGY IGNÁC cégnél

Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapított 1884. Telefon: József 115-14.

MRÁVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, rélségeket bárkinél drágábban vesz
Székely Emil Király- Tel.: József 105-35.
u. 51. (Teréz-templom m.)

A Magyar Gazdák Biztosító Intézete

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Igazgatóság: Budapest, Üllői-út 1.

Pálinkafőzőüstök, mosóüstök és tejgazdasági üstök

stb. vörösrézből, elsőrendű kivitelben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszifőzőket szakszerelem berendez.
Godra Sándor és Fia
Rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz.
Nagyvásártér közelében. Telefon: József 50-12.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Megbízható jó minőségű árút a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a

«HANGYA»

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephlir, szövét, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC - RAFFIA - RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű

szőlőpermetezők
szénkénegezők, háti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetők
SZONTÁGH PÁL rézáru-gyár (Cégtfőnök Terényi Samu)
Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőről készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

SARKADI RUDOLF

kézműáru r.-t.,

Budapest, Fővám-tér 3. szám.

(Központi vásárcsarnokkal szemben.)

NAGY KARÁGSONYI VÁSÁR!

Csak régi vevőimnek olcsó árak!

Prima vászon, métere ... K 9.000

Prima zefir, métere ... K 10.000

Prima kanavász, métere ... K 11.000

Prima barchent, métere ... K 11.000

Gyapjúszövet, métere ... K 19.000

Férfi ruhaszövet, métere ... K 35.000

Férfi ruhaposztó, métere ... K 68.000

Berliner kendő, darabja ... K 60.000

Menyasszonyi kelengyék, szövetek, selymek nagy választékban!
Mintákat szívesen küldünk!